

per virtutem praedictam transmutatur materia, ut generetur conceptum¹ ».

118. Prop. 2^a. *Animae belluinae, dissoluto corpore, intereunt, quatenus per accidens corrumpuntur.*

*Probat*ur prima pars. Anima belluina non subsistit in se, sed totum esse eius in unione ad corpus consistit. « Non est, ait s. Thomas, anima sensibilis secundum esse diversa a corpore animato² ». Ergo, corrupto corpore, ipsa permanere non potest³. Praeterea, *operatio*, ut fert effatum, sequitur existentiam;

¹ *Qq. dispp.*, ibid. ad 7. Scholastici post Aristotelem (*De animalium generatione*, lib. I, c. 1), et fere omnes Patres putarunt esse quasdam species animalium, quae generantur sine semine, et ex corruptione materiae inorganicae (Cf s. Thom., *Qq. dispp.*, ibid., a. 11 ad 12). A recentibus huiusmodi generatio vocatur *spontanea*, quia animal sine semine, proindeque veluti *sponte* producit, vel *heterogenia*, quia a parente diversae naturae, nempe *inorganicae*, gignitur. Acriter autem de hac generatione spontanea ab ipsis disputatur (cf Pouchet, *Hétérogénie, ou Traité de la génération spontanée*, c. 1, Paris 1859; apud quem historiam huius controversiae non solum in recenti, sed etiam in veteri et media aetate videre licet). Illud nobis adnotandum est, quod theoria generationis spontaneae, si secundum ss. Patres et Scholasticos explicetur, a Spiritualistis veluti materialismo favens immerito reicitur. Nam ss. Patres, et Scholastici censuerunt materiam inorganicam producere animalia quarundam specierum infimarum, non quod vim propriam suae naturae ad illa producenda habet, sed quod Deus in creatione mundi addidit elementis, puta aquae vel terrae, quamdam virtutem foecundantem, quae suppleat vim seminis, et per quam in quibusdam circumstantiis posita, atque actione causarum exteriorum adiuta animalia quaedam imperfecta producunt (Cf s. Basil. *Hexaëm.*, Homil. VII, n. 1; s. Aug., *De Trin.*, lib. III, c. 8, n. 13; s. Thom. I, q. LXXI, art. un. ad 12). Diximus, si secundum ss. Patres et Scholasticos explicetur. Nam Moleschott, dux hodiernae Scholae materialisticae, eiusque in Germania sectatores, maxime Büchner (*Force, et matière*, ed. 7, Paris 1863), post non paucos Atheos, et Materialistas saec. XVIII, theoriam generationis spontaneae hoc sensu tuentur, quod viventia ex materia inorganica per solas vires physicas, et chymicas eiusdem progignuntur. Iam vitam ex viribus physicis, et chymicis materiae inorganicae repetere materialismo re vera favet. Cf quae hac de re praecclare exposuit Henr. Sauvé, Can. Theol. Vallis-Vidonis (nunc Andegaven. *Universit. cathol. Rector magnificus*) in duobus art. *Ephem. Le Monde* (11 et 12 Sept. 1864) sub nomine *Barrier*, quos italice redditos evulgavit *La Scienza e La Fede*, vol. LVI, Napoli 1865, *Delle generazioni spontanee in riguardo alla Fede e alla ragione*. — ² *Contr. Gent.*, lib. II, c. 37. — ³ Cf s. Basil., *In Hexaëm.*, Hom. VIII, n. 2; s. Greg. M., *Dialog.*, lib. IV, c. 2; s. Bernard., *Ep.* CIV.

hinc, si anima belluina corpori superesset, operationibus sibi consentaneis expoliari haud posset. Atqui anima belluina a corpore separata nullum operationum genus exercere potest; siquidem actio est propria rei perfectae, proindeque subsistentis⁴, anima autem belluina est forma non subsistens. Ergo ipsa ne in esse quidem perdurare potest².

119. *Probat*ur altera pars. Interitus rerum, ut iam innuimus³, vel per *annihilationem*, vel per *corruptionem* intelligi potest. Atqui anima belluina priori ratione interire dicenda non est, tum quia Deus, a quo huiusmodi rerum destructio dumtaxat fieri posset, nullam rem in nihilum redigit⁴; tum quia in *non esse* redigi illud tantum cogitari potest, quod *esse* sibi proprium habet, anima autem belluina non habet aliud *esse*, nisi compositi. Neque ipsa per se corrumpi dici potest; corruptio enim, et generatio, uti alibi diximus⁵, non formae, sed composito substantiali proprie convenit. Reliquum igitur est, ut dicatur animam belluinam ex eo interire, quod, corrupto composito animali, per accidens corrumpatur⁶.

ART. VI. *Corollarium ex theoriis iam praestitutis deducitur*

120. Wolfiani sententiam Scholasticorum de natura animae belluinae, quae et aliquid materiale est, et cognitione sensitiva gaudet, materialismo viam sternere contendunt. At vero ex iis, quae iam explicavimus, sententiam illam a materialismo longe abhorrere facile intelligitur. Re sane vera, secundum materialismum, illud, quod cognitione sensitiva pollet, est corpus, vel

⁴ « Formae non subsistenti non competit proprie ut agat, agere enim rei perfectae, et subsistentis est »; *Contr. Gent.*, lib. II, c. 57.

² Cf s. Bernard., *Serm. V in Cant.* Hinc veluti absurda reicienda est opinio eorum, qui animam belluinam non interire cum corpore, sed uno corpore dissoluto, in aliud belluinum perenniter migrare tuentur. Etenim ipsa non posset dissolutioni unius corporis superesse, aliudque informare, nisi in se subsistere, et operari sine corpore posset; quae duo animae belluinae non conveniunt.

³ P. 101. — ⁴ Cf s. Thom., *Qq. dispp.*, *De Pot.*, q. V, a. 4.

⁵ Pag. 101, not. 6.

⁶ I, q. LXXV, a. 6 c. Animae autem belluinae, corrupto corpore, per accidens corrumpuntur ex eo quod « desinunt esse per hoc, quod earum materia aliam formam recipit, cum qua forma prior stare non potest »; *Qq. dispp.*, *De Pot.*, q. V, a. 3 ad 2.

quaelibet forma corporea. Atqui ex sententia Scholasticorum neque corpus, neque quaelibet forma corporea cognitione sensitiva pollēt; nam anima belluina, cui cognitio sensitiva attribuitur, non est corpus, imo indivisibilis est, atque etsi forma materialis sit, tamen ipsa a ceteris formis materialibus differt. Ergo illam sententiam materialismo viam sternere summa iniuria asseritur. Neque dicas animam belluinam, etsi ceteris formis materialibus antecellat, tamen ab iis non differre, tum quia est, perinde ac illae, materialis, tum quia per virtutem corpoream producitur. Etenim, quod spectat ad primum, formae materiales, ex Scholasticorum sententia ¹, non pollent eadem perfectione, sed maiorem, vel minorem gradum perfectionis admittunt, prout magis, vel minus ad materiam *deprimuntur*. Atqui in formis, ut s. Thomas docet, differentia invenitur, « per hoc, quod una perfectior existit, quam alia ² ». Ergo eo ipso, quo anima belluina ceteris formis antecellit, ab illis differre dicenda est, ac proinde sibi esse proprias operationes, quae aliis non conveniunt, quia « ex diversitate formarum, secundum quas rerum species diversificantur, sequitur et operationum differentia ³ ». Quod attinet ad alterum, ex iam dictis ⁴ patet, animam belluinam per virtutem corpoream produci non tamquam per causam principalem, sed tamquam per causam instrumentalem. « Virtus seminis disponit materiam, virtus autem animae dat formam materiae in generatione animalis ⁵ ».

CAPVT VI.

De rerum mundanarum nexu et ordine

Ex pluribus, inaequalibusque rebus mundanis unicum illud systema, quod *mundus* vocatur, constitui non posset, nisi quodam nexu illae inter sese continerentur, atque ad unicum ordinem concurrerent. De hoc igitur nexu, et ordine disserendum nobis est.

¹ Cf p. 131. — ² *Contr. Gent.*, lib. III, c. 97.

³ *Ibid.* — ⁴ Pag. 137.

⁵ I, q. CXVIII, a. 2 ad 3. Cf *In lib. II Sent.*, Dist. XVIII, q. II, a. 3 ad 2. Circa brutorum animam praestat legere novissimum opus, *Lettre critique—L'immortalité de l'ame des bêtes jugée par saint Thomas d'Aquin*, par l'abbé J. Beney, Autun 1876.

ART. I. Rerum mundanarum colligatio exponitur

121. Scholastici post Nemesium ¹, Auctorem *Librorum Areop.* ², aliosque antiquos docuerunt diversas naturas rerum, ex quibus mundus conflatur, ita comparatas esse, ut omnes secum congruo naturalique nexu coniungantur, et veluti totidem annuli unicam catenam, aut veluti totidem gradus unicam *scalam* ³ componant.

122. Iam quinque gradus in scala creaturarum inveniuntur, quos s. Thomas ⁴ exposuit hoc modo: Infimum locum tenent mineralia, seu res, quae sunt expertes vitae, ideoque dumtaxat veluti *substantiae* spectantur. Super mineralia excellunt plantae, quae vitam quidem habent, sed tantum *vegetativam*; et quoniam vita vegetativa est omnium infima, ideo nomen genericum sumunt, et *substantiae viventes*, vel *viventia* dicuntur. Supra plantas assurgunt *belluae*, quae vita *vegetativa* simul, et *sensitiva* gaudent, et *animalia* vocantur, quia animal per sensum a reliquis rebus discriminetur. Belluis succedunt homines, qui vitam non modo vegetativam, et sensitivam, sed etiam *rationalem* habent, et substantiarum rationalium voce designantur, quia ratio hominem a ceteris rebus discernit. Hominibus, ceterisque creaturis Angeli longe excellunt, qui vita *intellectuali* pollent, et substantiae *intellectuales* nuncupantur, quia res non ratiocinatione, sed per species intelligibiles a Deo infusas cognoscunt.

123. Porro has diversas naturas rerum inter sese quodam modo contineri ostendimus sequenti Propositione:

Colligatio inter res mundanas reapse existit.

Probat. Diversae species rerum, etsi discriminantur inter se per differentias, nempe qualitates essentiales, quae sunt singularum propriae, tamen secum consentiunt per genus, cui subiiciuntur. Enimvero, etsi vegetabilia differant a mineralibus, quia illa vivunt, haec vero vita carent, tamen in eo conveniunt, quod

¹ *De nat. hom.*, c. 1.

² *De Div. Nom.*, c. V, n. 3, c. VI, n. 3, et c. VII, n. 3.

³ Universitas rerum a Scholasticis cum *scala* comparatur, quia Deus per res ab eo creatas a nobis cognoscitur, et ideo hae, prout aliae alii excellunt, considerandae sunt veluti totidem gradus, per quos mens humana, quantum eius imbecillitas patitur, ad cognitionem Dei ascendit.

⁴ *Comm. in c. VIII De Div. Nom.*, lect. I.